

DAKLOOS EN DAN?

Creatieve denksessie
Actieprogramma aanpak dak- en thuisloze jongeren
d.d. 12 maart 2020

INHOUDSOPGAVE

1.	AANLEIDING	3
2.	DE OPDRACHT	3
3.	CONCLUSIE	4
4.	CREATIEVE DENKSESSIE	6
5.	IDEEËN	8
	A. CAMPAGNE / VOORLICHTING	8
	B. OPVANG & WONEN	11
	C. BEGELEIDING	14
	D. (HELPEDE) REGELGEVING / OVERHEID	15
	E. WERKGEVERS / PERSOONLIJKE ONTWIKKELING & SCHOLING	17
6.	HOE VERDER?	18

1. AANLEIDING

Het aantal dak- en thuisloze jongeren in ons land is fors. Het CBS schatte dat op 1 januari 2016 10.700 jongeren tussen de 18 en 27 jaar dak- en thuisloos waren. Zij slapen bij familie of vrienden, in de opvang of ergens buiten. Sommigen durven nog te dromen van een betere toekomst, anderen hebben de hoop volledig opgegeven. Staatssecretaris Paul Blokhuis is samen met de minister van VWS, de minister van BZK, de minister van OCW, de staatssecretaris van SZW en de minister voor Rechtsbescherming begin 2019 het Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren gestart. Dit actieprogramma is ervoor bedoeld om met concrete acties op korte termijn ervoor te zorgen dat het huidige aantal dak- en thuisloze jongeren fors vermindert en dat voorkomen wordt dat in de toekomst jongeren op straat belanden wanneer ze een verkeerde afslag in hun jonge leven nemen of door domweg botte pech.

2. DE OPDRACHT

De maatschappelijke uitdaging rondom dak- en thuisloze jongeren vraagt creatief meedenken van iedereen. Aan een aantal bureaus, waaronder UITverGROOT, is gevraagd om gedurende het Actieprogramma creatieve denksessies te organiseren voor en met dak- en thuisloze jongeren alsook medeburgers met verschillende achtergronden als deelnemer te betrekken. Denk aan mensen die werken voor gemeenten, bedrijven, maatschappelijke organisaties, opleidingsinstituten en anderen, dwars over alle belangrijke thema's en actielijnen heen. 'Wat zijn vernieuwende manieren om met het maatschappelijke vraagstuk dak- en thuisloosheid onder jongeren van 18-27 jaar om te gaan?' is de overkoepelende vraag tijdens deze sessies. Waar is niet eerder aan gedacht? De beste ideeën worden zo snel mogelijk gedeeld met alle partijen en waar mogelijk direct in de praktijk gebracht in lokale pilots.

Op donderdag 12 maart hielden wij, Patricia van der Nat (Creawijz) en Diana de Groot (UITverGROOT) samen met plusminus 25 deelnemers, in opdracht van het ministerie van VWS een creatieve denksessie waarin we gezamenlijk op zoek gingen naar vernieuwende, patroon doorbrekende, onderscheidende en realiseerbare ideeën als antwoord op de centrale vraag uit het actieprogramma. De gemêleerde groep deelnemers (jong en oud) bestond onder andere uit jongeren (studenten en de doelgroep zelf), zorgprofessionals (Stimenz, Leger des Heils, Zwolle Actief, Stichting Lifegoals, Vluchtelingenwerk Stichting Welzijn), kunstenaars, mensen uit het onderwijs, bedrijfsleven, vastgoedwereld en advocatuur. Titels, functies en rollen werden daarentegen niet benadrukt. Een voornaam op een badge was voldoende. De innovatieve methodiek zorgde ervoor dat ieders kennis en ervaring volop ingebracht kon worden. Na een korte toelichting door Gery Lammersen (VWS/Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren) op de problematiek werd de groep in tweeën gesplitst, waarna groep 1 zich boog over preventieve maatregelen en groep 2 aan de slag ging met het ophalen ideeën waarmee het huidige aantal dak- en thuisloze jongeren fors gereduceerd wordt.

3. CONCLUSIE

De creatieve en inspirerende denksessie leverde door de diversiteit en maatschappelijke betrokkenheid van de deelnemers een schat aan waardevolle ideeën op. Een aangename bijkomstigheid was dat er (net zulke waardevolle) contacten ontstonden. Om een voorbeeld te noemen: een van de deelnemers organiseert jaarlijks een vakantie-week voor jongeren met een lichamelijke beperking. Zij sprak hierover tijdens de lunch met een (ex)dakloze deelnemer en stelde voor om hem als begeleider mee te laten werken. Die kans grijpt hij aan.

Naast prioriteiten als onderdak en postadres is het belangrijk dat ingezet wordt op talent en mogelijkheden (diploma's zijn geen garantie). Dit biedt perspectief, geeft de dakloze eigenwaarde en daarmee zijn/haar leven terug. Gebleken is dat er een groot stigma zit op dak- en thuisloosheid. Of het nu gaat over het verstrekken van informatie aan de doelgroep, op scholen en/of aan ouders, voorlichting is in alle gevallen essentieel. Dak- en thuisloze jongeren ervaren dat zij veel van het 'kastje naar de muur' worden gestuurd. Behoeft is aan een vaste begeleider/hulpverlener waar een duurzamer relatie mee opgebouwd kan worden en waar in geval van hulp een beroep op gedaan kan worden.

Op de volgende pagina's volgt een uiteenzetting van de methodiek en de opbrengsten van deze creatieve denksessie inclusief voorstellen hoe deze uit te voeren, op welke termijn en wat daarvoor nodig is) aansluitend op de vijf uitgangspunten uit het actieprogramma:

1. Preventie, nazorg en regie
Gemeenten zoeken (in afstemming met betrokken partijen) actief naar (potentiële) dak- en thuisloze jongeren om passende ondersteuning te bieden, met respect voor de autonomie en privacy van de jongere. Het geldende principe hierbij is dat zodra een (potentiële) dak- en thuisloze wordt gesignaleerd, er niet losgelaten wordt totdat op alle levensgebieden sprake is van een voldoende duurzame situatie.
2. Financiële bestaanszekerheid
Elke jongere is in staat om in zijn eigen levensonderhoud te voorzien, waar mogelijk met een reguliere baan als bron van inkomsten (al dan niet met extra begeleiding). Hierbij wordt (waar mogelijk) rekening gehouden met de onderhoudsplicht van ouders tot het 21e levensjaar.
3. Persoonlijke ontwikkeling en scholing
Elke jongere is in staat om een opleiding te volgen of zich op een andere passende manier persoonlijk te ontwikkelen.
4. Opvang en wonen
Geen enkele jongere meer op straat. Er is geen wachtlijst om in gespecialiseerde jongerenopvang of beschermd wonen te komen en binnen uiterlijk drie maanden is sprake van een duurzame woonplek (waar mogelijk: in de eigen thuissituatie).
5. Helpende regels
Geen enkele jongere wordt dak- en thuisloos als gevolg van tekortschietende (uitvoering van) regels.

De ideeën op de volgende pagina's sluiten zoveel mogelijk aan op deze uitgangspunten. Wij categoriseren ze als volgt:

- A. campagne / voorlichting
- B. opvang en wonen
- C. begeleiding
- D. (helpende) regelgeving / overheid
- E. Werkgevers / persoonlijke ontwikkeling & scholing

Kampen, 27 maart 2020

Diana de Groot, UITverGROOT
Patricia van der Nat, Creawijz

4. CREATIEVE DENKSESSIE

Een groep boog zich over 'preventie' en startte hun sub-sessie met de vraag:

'Hoe kunnen we ervoor zorgen dat jongeren van jongs af aan ervaren dat zij een kansrijke plek in de maatschappij verdienen en hoe doen we dat?'

De andere groep ging aan de slag met 'reductie' en boog zich over de vraag:

'Hoe kunnen we ervoor zorgen dat dak- en thuisloze jongeren (18-27 jaar) direct worden geholpen?'

Zoveel mogelijk uiteenlopende ideeën verzamelen

Beantwoording van bovenstaande vragen stonden centraal tijdens de sessie. De eerste ideeëndump

leverde een schat aan ideeën op. Niet gehinderd door 'Ja-maar', 'dat gaat toch niet werken bij de overheid' of 'dat is niet concreet genoeg' werden tal van ideeën in vrijheid hardop uitgesproken. 'Zonder oordeel' ideeën dumpen, stimuleerde om nog meer openlijk te delen. Dit prikkelde vervolgens een andere deelnemer, waardoor zijn verbeeldingskracht in gang werd gezet. Hierdoor ontstonden nóg meer ideeën.

Meer en meer naar het beste idee toewerken

Halverwege het creatieve proces werd geselecteerd op haalbaarheid. Want, als je stopt na de eerste -divergerende fase-, verandert er niets. Eigenlijk bestaan de ideeën dan nog niet. In deze, convergerende, fase begint een ander soort creativiteit. Kiezen voor de meest realiseerbare en energie gevende ideeën. De deelnemers kregen gelegenheid om uit de totale ideeënlust drie a vier beste ideeën aan te wijzen. De zes a zeven ideeën werden vervolgens overgezet naar de volgende kwadranten:

Leeg: nog niet realiseerbaar

Nu: gewone ideeën, realiseerbaar

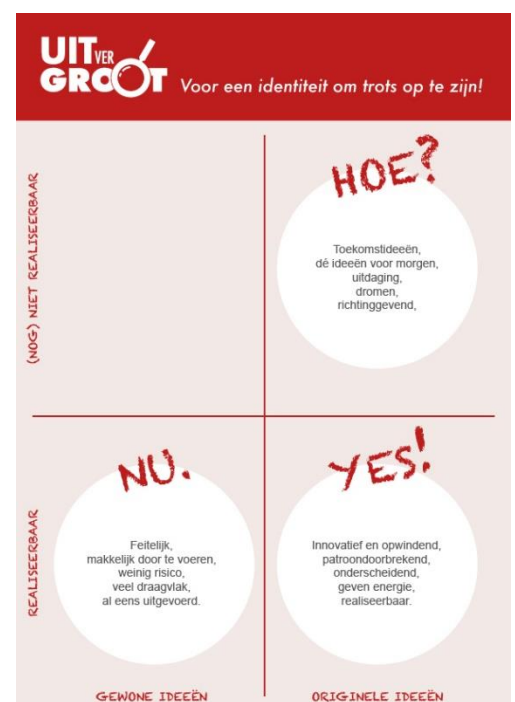
Dit zijn gewone en haalbare ideeën. Niets verkeerd mee en heel nuttig. Ideeën die gemakkelijk te implementeren zijn en weinig risico's bevatten.

Hoe?: originele / nog niet realiseerbare ideeën

Ideeën voor de toekomst, dromen of uitdagingen. Visiebestemmend, richtinggevend en intrigerend. Sublieme ideeën, maar in de huidige vorm (nog) niet realiseerbaar.

Yes!: originele ideeën realiseerbaar

Innovatieve en opwindende ideeën. Patroon doorbrekende en onderscheidende ideeën die energie geven en realiseerbaar zijn.

Wat is sterk en wat kan beter?

Uiteraard vallen de meest aansprekende ideeën in de 'Yes!'- categorie, temeer omdat dit idee op korte termijn realiseerbaar is c.q. relatief gemakkelijk in gang gezet kan worden. Maar ook de ideeën uit het 'hoe' en 'nu' vlak nemen we mee.

In totaal werden zeven topideeën in groepjes uitgewerkt. Om het betreffende idee verder aan te scherpen, werden ideeënformulieren gebruikt.

UIT VER GROOT Voor een identiteit om trots op te zijn!

IDEE FORMULIER

Bekijk je idee kritisch: wat is sterk en wat kan beter?

Pluszen:

- 1.
- 2.
- 3.

Minnen:

- 1.
- 2.
- 3.

Nieuwe versie van het idee.

UIT VER GROOT Voor een identiteit om trots op te zijn!

IDEE FORMULIER

Hoe kunnen we...

Idee Titel:

Idee uitwerkers:	Datum:
------------------	--------

Waarom?

Wat?

Wie?

Waar?

Wanneer?

Hoe?

Hoeveel?

Deze uitgewerkte topideeën, werden aan het eind van de dag gepresenteerd en overhandigd aan de opdrachtgever (Gery Lammersen). Op de volgende pagina's staan deze beschreven, aangevuld met ideeën die tijdens de sessies opgehaald zijn.

Daarnaast zijn vrijwel alle geopperde suggesties en opmerkingen (via de geeltjes) ook opgenomen in dit document. Mogelijk is dit een eyeopener voor of aanvulling op andere ideeën.

5. IDEEËN

A. CAMPAGNE / VOORLICHTING

1. Dakloos en dan?

Het doel van dit idee is om via een campagne bewustwording en aandacht te creëren om de dakloze jongeren aan te sporen tot het ondernemen van actie en duidelijk (zichtbaar) te maken waar hij/zij kan aankloppen voor hulp. Ook is de campagne bedoeld voor gemeenten, scholen en ouders niet alleen landelijk, maar bij voorkeur op lokaal niveau, omdat dan verwezen kan worden naar instanties die bekend zijn en mogelijk leidt dit tot kortere lijntjes.

De campagne bestaat uit het geven van voorlichting en delen van ervaringsverhalen door (vertegenwoordigers van) de doelgroep zelf eventueel in combinatie met een professional of een ambassadeur. Bijvoorbeeld via blogs en vlogs die geplaatst worden op een website of gedeeld worden via social media en als een tv-spotje. Digitale middelen (e-learning) kunnen worden ingezet om jongeren te helpen als ze vragen hebben over bijvoorbeeld verzekeringen en regelingen die voor hen van toepassing zijn. Zie het als de handige YouTube filmpjes die geraadpleegd worden als je iets wilt doen maar niet weet hoe. Vooral aantrekkelijk en verleidend. Er kan ook informatie worden geplaatst bij zogenaamde 'jongerenfuiken' zoals parken, scholen, sportverenigingen, fastfoodketens. Verwezen werd naar Young Impact om hen in te zetten c.q. te betrekken bij de verdere uitwerking van dit idee. (www.youngimpact.nl) Of informatiebijeenkomsten organiseren waarbij ervaringsdeskundigen zelf het woord nemen. Vermijd het woord 'dakloos' i.v.m. stigmatisering.

Niet alleen de huidige dak- en thuisloze jongeren zijn gebaat bij de verstrekte informatie, uiteraard ook de specifieke groep '18- / 18+'. Wat komt er op hen af? Deze campagne kan ingezet worden tijdens een 'week van...'. Bijvoorbeeld 'de week van de zorg' of start een nieuwe week: 'de week van de jongeren' met thema's die belangrijk zijn om jongeren een kansrijke toekomst mee te geven zoals wonen, inkomsten en uitgaven, werk, verzekeringen, regelingen overheid, studie etc.

De campagne moet leiden tot betere informatievoorziening aan de maatschappij en stigmatisering voorkomen. Naast informatieverstrekking bestemd voor de huidige dak- en thuisloze jongeren kan nagedacht worden over hoe jongeren op school onderwijs krijgen zodat zij weten wat zij nodig hebben om stevig in de maatschappij te staan.

Pluspunten op een rij:

- informatievoorziening aan de maatschappij
- voorkomt stigmatisering
- neemt vooroordelen weg
- voorkomt dak- en thuisloosheid

Om rekening mee te houden:

- vooroordeel jegens dak- en thuisloosheid (verslaving, onbetrouwbaar)
- tijdrovend
- hulp moet ingeregeld / geborgd zijn

2. Voor ouders door ouders

Ouders hebben elk jaar een aantal momenten op school waarop ze met elkaar in gesprek gaan over hun ouderschap. (Hier word ik blij van, hierover twijfel ik, hier weet ik het niet meer). Het doel is om via structurele gesprekken ouders sterker te maken als opvoeder door ze in een netwerk te brengen van opvoeders. De gesprekken vinden gestructureerd plaats samen met ouders van kinderen in dezelfde leeftijdsgroep (10-18 jaar). Dak- en thuisloosheid komt voor in alle milieus, er is niet één soort dakloze.

Ook, misschien wel juist, alleenstaande ouderen kunnen hier veel baat bij hebben. Het kan best lastig zijn om je kind alleen op te voeden. De gesprekken zorgen ervoor dat zij laagdrempelig geholpen worden met vragen over opvoeden en alles wat daar bij komt kijken.

De gesprekken vinden bijvoorbeeld zeven x per jaar (sept, okt, nov, febr, maart, mei, juni) plaats op scholen. Dat is vertrouwd, bekend en in de context van het kind. Begeleiding op gespreksvoering is belangrijk. Let wel: het is geen cursus, wel worden voor en door elkaar handvatten geboden. De structuur is regelmaat.

De pluspunten op een rij:

- Ouders zijn betrokken en het vergroot de betrokkenheid.
- Herkennen en erkennen gaat gemakkelijker, sneller. Het geeft ook inzicht in wat anders is.
- Nieuwe gemeenschappen vormen zich, nieuwe vangnetten et cetera (bijvoorbeeld Civil Society).
- Kennis, ervaring verbreden zich en men kan een beroep op elkaar doen.

Om rekening mee te houden:

- Ouders kunnen aarzelen om lastige dingen te delen.
- Het kan voelen als de vuile was buiten hangen en als falen.
- Het is moeilijk om de ouders te bereiken die er het meest baat bij hebben of al problemen hebben.
- Er zijn te hoge verwachtingen: alles gaat goed als ouders het goed doen. 0% is te hoog gewenst.

Andere geopperde ideeën 'voor ouders door ouders':

- Gebruik simpele taal voor de regels omtrent procedures die gelden voor jongeren (18-27 jaar) en geef deze ruim voor het achttiende levensjaar mee in het voortgezet onderwijs.
- Leer budgetteren op school. Speciale verplichte programma's voor ouders en kinderen om kans op dak- en thuisloosheid te verkleinen.
- Start een project met het onderwerp 'gezond budget'. Een voorlichtingsprogramma waarin jongeren leren wat het betekent om voor jezelf te zorgen (wonen, werken, boodschappen, verzekeringen en andere verplichtingen) (evt. in combinatie met idee 1)
- Kinderwissel (als in programma arm/rijk): Kijkje in de keuken van een ander gezin om vooral bewustwording te creëren.
- Ontwikkel een speciaal programma voor toekomstige ouders om bewustwording te creëren over het hebben en grootbrengen van kinderen.
- Inburgeringscursus voor ouders als kind van basisschool naar middelbare school gaat.
- Audiotour: geef een rondleiding in de diverse steden langs de nu nog onzichtbare plekken waar thuis- en daklozen leven inclusief toelichting waarom deze jongeren hier leven. (om de voorlichtingscampagne kracht bij te zetten deze actie hier eventueel in meenemen).
- Laat jongeren een dag meelopen met een dakloze (bewustwording risico thuis- en dakloosheid)
- 'Het is prima zoals je bent' - ouders bewust maken van het belang het kind te zien zoals het is. Laat ouders kinderen aanmoedigen in plaats van hoge irreële verwachtingen te hebben die niet waargemaakt kunnen worden. Dit geldt ook voor 'prinsen en prinsessen'-status die sommige jongeren hebben waardoor ze in het echte leven niet weten hoe ze zich staande moeten houden.
- Koppel een Jongere aan een oudere die stevig in het leven staat en de nodige levenservaring heeft.
- Kijk naar andere landen en oplossingen.
- Organiseer bijeenkomsten over en met dakloze jongere om problematiek onder de aandacht te brengen.

B. OPVANG & WONEN

In het algemeen wordt opgemerkt dat het vinden van een geschikte woonruimte in deze tijd niet alleen een probleem van dak- en thuisloze jongeren is, maar een zorg van alle jongeren. Over de huidige opvang werd ook een aantal suggesties geopperd:

- Zet jongeren niet tussen verslaafden/junkies.
- Richt een speciale slaapzaal voor jongeren (separaat van oudere daklozen dus) in.
- Geef speciale aandacht aan vrouwen bij de daklozen opvang.
- Geef speciale aandacht aan eigenaren van dieren.
- Housing First voor jongeren tussen de 18 en 23 jaar.
- Maak het mogelijk dat wanneer er een huis beschikbaar wordt gesteld, jongeren gezamenlijk de huur betalen.
- Plaats bedden in (leegstaande) kerken.
- Creëer slaapplekken in sporthalen, campings en/of vakantieparken.
- Stimuleer gezinnen om kamers af te staan.
- Plaats containerwoningen op het water.
- Creëer meer logeerhuizen.
- Plaats Tiny Houses in de buurt van fastfoodketens of andere 'jongerenfuiken'.
- Begeleiders blijven na tijdelijke opvang gekoppeld aan de 'cliënt' (jongerenregisseur).

3. Mobile Movement

Dit idee betreft het creëren van een eigen tijdelijke mobiele slaapomgeving (met minimale middelen) voor de doelgroep in de vorm van een afgesloten unit op publieke plekken. Het doel van deze eigen plek is dat de jongere de kans krijgt op adem te komen. Tegelijkertijd versterkt de plek de zichtbaarheid van dit maatschappelijke probleem ('show de shit die er is'). Door dit idee te pitchen aan stakeholders zoals (pilot)gemeenten, vormgevers, ruimtelijk ontwerpers, fabrikant en begeleiders worden zij geënthousiasmeerd en geïnspireerd en uitgenodigd dit idee verder uit te werken, waarna het vrij snel in de praktijk kan worden gebracht. Uiteraard moet ook rekening gehouden worden met bedrijven en bewoners van de betreffende gemeente/stad.

Een voorstel voor een kant-en-klaar bouwpakket ligt er al. Dit idee (onder de naam Project Lockblock) is uitgewerkt door studenten van Artez Zwolle en als bijlage gevoegd bij dit verslag.

Aanvullende suggestie: Combineer het minder mooie met het mooie en voorzie deze units aan de buitenzijde met kunst. Ook hierdoor vestig je ook aandacht op dit maatschappelijke probleem.

Pluspunten op een rij:

- zichtbaarheid maatschappelijk probleem
- mensen van de straat
- symbolisch (zorg voor je inwoners)

Om rekening mee te houden:

- minder privacy
- de overheid is verantwoordelijk
- draagvlak creëren

4. Pop-up huis in woonwijken

Door een tijdelijk pop-up huis te plaatsen in een woonwijk, kun je snel acteren in noodsituaties. Het huis biedt drie maanden aan maximaal drie dak- en thuisloze jongeren én een begeleider onderdak en daarmee veiligheid. Het voorkomt het verergeren van de situatie en geeft de tijd om een langere termijn oplossing te zoeken/vinden. De begeleider verstrekt de gehele termijn aandacht aan de drie bewoners. Over de termijn moeten heldere afspraken worden gemaakt om geen valse verwachtingen te scheppen. De drie appartementen/kamers in een huis biedt de gelegenheid zelfstandig te wonen, maar wel met professionele begeleiding. Ook kunnen de bewoners als ervaringsdeskundigen elkaar helpen.

Dit idee zou een combinatie van buurtinitiatief, gemeente, woningbouw en zorginstellingen kunnen worden. Vanzelfsprekend moet de buurt hierbij betrokken worden. De voorkeur gaat uit naar een gedgekozen zorgzame buurt.

Qua vraag/aanbod: ontwikkel samen met een/de makelaardij een app met daarin een kameraanbod specifiek voor dak- en thuisloze jongeren.

Pluspunten op een rij:

- veilige omgeving
- elke drie maanden doorstroom
- ontlasten van druk/stress

Om rekening mee te houden:

- buurtbewoners
- verwachttingsmanagement
- doorstroom en daardoor op welke termijn?

5. Jongerenhotel (inclusief in pandig dienstencentrum)

Aanvullend op idee 3 en 4 is dit idee bedoeld om de doelgroep zelf een jeugdhotel (inclusief demontabele prefab units) en een dienstencentrum te laten 'runnen'. De bedoeling is dat op deze manier gelegenheid wordt geboden op adem te komen en te werken aan nieuwe perspectieven in een samenwerkingsverband met ondernemers, Social Enterprises NL (Bouw & Onroerend goed) en een aan te stellen jongerencommissie. De bedrijfsvoering en selectie gebeuren door de jongeren. De oplossing voor het creëren van extra woonruimte en het hebben van een eigen plek ligt dus bij de

jongere zelf. Er ontstaat een commercieel verdienmodel voor en door de jongere. Dure hulpverlening blijft buiten de deur.

De lockblocks zoals bij idee 3 vermeld, kunnen samen met een monteur opgebouwd worden in delen van leegstaande (bedrijfs)panden of bij ondernemers in het pand zodat het jongerenhotel ontstaat. Ook units verspreid over delen van de stad kunnen deel uitmaken van het hotel.

In principe is dit idee vrijwel direct realiseerbaar. Als bereidheid wordt gevonden hier financieel in te investeren en de vergunningen worden verstrekt, kunnen een of meerdere pilotgemeenten dit idee uitvoeren. Voor de financiering kunnen bedrijven of organisaties zoals de Rotary een jongerenhuis/hotel adopteren, waardoor vaste financiële injecties geborgd zijn.

Pluspunten op een rij:

- creëert extra woonruimte
- creëert rust
- commercieel verdienmodel door de jongere zelf
- dure hulpverlening buiten de deur
- sociale ruimte
- dienstenruimte
- jongerencommissie doet de selectie
- samenwerken met antikraak
- imagoverbetering
- invulling leegstaande panden

Dit idee kent, voor zover nu in te schatten is, geen punten om rekening mee te houden.

C. BEGELEIDING

Nadrukkelijk wordt door zowel de doelgroep als de zorgverleners aangegeven dat het van groot belang is zorg te dragen voor duurzame begeleiding. Door het opbouwen van een duurzame relatie wordt terugval voorkomen. Sterker nog: er is een vooruitzicht op een beter leven.

De volgende suggesties werden gedaan voor de betere begeleiding van de dak- en thuisloze jongeren:

- Zorg voor een duurzame buddy (jongerenregisseur)!
- Organiseer het huidige buddysysteem anders, bijvoorbeeld door ervaringsdeskundigen in te zetten bij het begeleiden van dak- en thuislozen. Het doel is erkenning en herkenning van de problematiek en kweken van vertrouwen dat het goed komt.
- Koppel een interventieprogramma aan activiteiten die jongeren leuk vinden
- Stel een vast jongeren belangenpersoon aan bij instanties en gemeenten.
- Koppel een vast maatschappelijk jongeren advocaat aan de jongere, bijvoorbeeld Straatadvocaten Rotterdam <https://basisberaad.nl/site/projecten/straatadvocaten/>
- Benoem één persoon die alles samen met de jongere regelt en hem/haar ontzorgt.
- Begeleiders blijven na tijdelijke opvang gekoppeld aan de 'cliënt'. Duurzame relatie borgen.
- Maak gebruik van al bestaande initiatieven zoals 2GetThere Coaching <https://www.2gettherecoaching.nl/>

D. (HELPENDE) REGELGEVING / OVERHEID

6. Postadres!!

De doelgroep/ervaringsdeskundigen geven dit 'idee' aan als prioriteit.

Iedereen heeft minstens recht op een (gratis!) postadres om invulling te geven aan het leven. Het postadres is een basisbehoefte. Een postadres kan straks binnen één dag aangevraagd worden en indien nodig zijn fysieke postadressen per direct beschikbaar. Dat vergroot tegelijk de zichtbaarheid van het probleem.

Postadressen combineren met informatie/mogelijkheden over c.q. kans op werk

Pluspunten op een rij:

- Een postadres is het begin van alles.
- Bestaansrecht
- Snelle integratie. Je doet eerder mee
- Je wordt weer een volwaardig burger

Om rekening mee te houden:

- aanpassen regelgeving
- kosten bemensing
- mogelijke overlast (hangplek)
- fraudegevoeligheid (toch geldt hier ook: ga uit van vertrouwen)

7. Versnelde balie

Door de doelgroep/ervaringsdeskundigen als prioriteit aangegeven.

Aansluitend op het vorige idee: Een balie voor dak- en thuislozen (ongeacht leeftijd) in het gemeentehuis of elders waar zij versneld een uitkering, postadres, ID-kaart, rijbewijs, huisvesting aan kunnen vragen zonder inschrijfduur. De realiteit is dat daklozen hier te lang op moeten wachten. In deze tijd gebeurt er niets, waardoor de kans op meer criminaliteit, verveling, gebruik en onnodig lang dakloos zijn vergroot wordt.

Dit kan direct gerealiseerd worden door het plaatsen van een extra balie in het gemeentehuis, specifiek bedoeld voor de aanvragen van deze doelgroep die direct uitgevoerd kunnen worden.

Pluspunten op een rij:

- Sneller aan herstel kunnen werken.
- Meer kans op huisvesting én duurzaamheid.
- Je staat in het systeem, dus je bestaat!

Om rekening mee te houden:

- Meer werk, meer postadressen, meer personeel.
- Fraudegevoelig (ook hiervoor geldt: ga uit van vertrouwen).
- Negatieve gevoelswaarde

Andere geopperde ideeën m.b.t. (helpende) regelgeving / overheid:

- Stel een vaste jongeren belangenpersoon aan bij instanties en gemeenten.
- Gemeenten in de regio moeten meer samenwerken (regiobeleid).
- Een driedaagse werkweek voor ouders met kinderen instellen (tot 18 jaar).
- Langer ouderschapsverlof is mogelijk.
- Kinderbijslag onder voorwaarden verstrekken.
- Housing First voor jongeren tussen 18-23 jaar.
- Geef hulpverleners meer ruimte.
- Ondernemersverplichting m.b.t. ruimteverstrekking via participatiewet.
- Pak particuliere verhuurders aan (woekerbedragen).
- Goedkopere scholing voor daklozen.
- Gebruik de participatiewet voor huur camper.
- Faciliteer bankslapen, dus bijvoorbeeld een uitkering kunnen aanvragen via dat postadres zonder dat het inkomen van de bewoner hierdoor in het gedrang komt.
- Maak mogelijk dat, wanneer er een huis beschikbaar wordt gesteld, jongeren gezamenlijk de huur betalen.
- Controleer of mensen van 'bovenaf' (managers/beslissers) positieve dan wel negatieve invloed hebben op de dak- en thuisloze jongeren.
- Verstrek gratis een ID-kaart en/of rijbewijs aan dak- en thuislozen.
- Monitor instanties zoals CJG, WMO en zorgaanbieders beter.
- Verstrek kortingsbonnen aan dak- en thuislozen.
- Financier abonnementen (telefoon/sport) voor dak- en thuislozen.

E. WERKGEVERS / PERSOONLIJKE ONTWIKKELING & SCHOLING

Tijdens de ideeëndumps werden de volgende suggesties aangedragen:

- Werkgevers moeten meer aandacht voor werknemers hebben.
- Bazen/managers controleren op hun verantwoordelijkheid.
- Langer ouderschapsverlof verstrekken.
- Vrijwilligers voor langere tijd.
- Bewustwording creëren bij ondernemers over de kansen die zij de doelgroep kunnen bieden (vooruitzicht op beter leven) waardoor zij genegen zijn eerder stage of werk aan te bieden.
- Laat het bedrijfsleven (winkelketens) opleidingen/doorgroeimogelijkheden aanbieden (van schoonmaker tot manager, voorbeeld MC Donalds).
- Activeer bedrijven/ondernemers m.b.t. financiering voor mogelijkheden/oplossingen.
- Zet de doelgroep in tijdens festivals. Hierdoor doen zij werkervaring op en hun creativiteit is onmisbaar.
- Koppel evenementen aan werkmogelijkheden.
- Faciliteer seizoensarbeid in het buitenland met als tegenprestatie sneller een kamer (voordeel tijdelijk uit de shit).
- Horeca (fastfoodketens) bieden mogelijkheid tot 'uitgestelde maaltijden'.
- Maatwerk scholing aanbieden voor daklozen (praktijkdiploma's op basis van bewezen ervaring).

6. HOE VERDER?

Waardering is uitgesproken over het feit dat 'Den Haag' zich ook bekommert om de problematiek in andere delen van Nederland. Het is tenslotte een maatschappelijk probleem en treft alle delen van ons land. Deze sessie vond plaats in de gemeente Kampen. Naast deelnemers uit deze gemeente, was een aantal deelnemers afkomstig uit de gemeenten Apeldoorn en Zwolle. Wanneer gekozen wordt voor een volgende creatieve denksessie ter inventarisatie, adviseren wij om deze te houden in bijvoorbeeld Noord Nederland (Friesland, Groningen, Drenthe) of in Oost Nederland (regio Enschede, Hengelo).

Na afloop van de sessie stelden wij de vraag wie van de deelnemers in een mogelijk vervolgtraject of -sessie betrokken wil blijven. Iedereen stak zijn/haar hand op. Mocht voor verdieping/uitwerking gekozen worden van de genoemde top ideeën, of een combinatie daarvan, dan stellen wij voor om de volgende sessies te organiseren zoals opgenomen in onze offerte (conform SCRUM-methodiek) en deze mensen te betrekken bij de uitwerking ervan. Vooral voor de ideeën 'campagne/voorlichting' en 'voor ouders door ouders' heeft een aantal deelnemers zich bereid gevonden als stakeholder/pilot/'gezicht van' te fungeren. Maak gebruik van deze mensen. Formeer, eventueel los van de creatieve denksessie, werk- c.q. projectgroepen (evt. op lokaal niveau) die aan de slag gaan met de uitwerking van een aantal van de geopperde ideeën.

Wij stellen voor om de volgende ideeën concreet op te pakken of op te laten pakken :

Campagne/voorlichting:

'Dakloos en dan?' (m.m.v. Artez, Deltion) en 'Voor ouders door ouders' (m.m.v. programmamanager identiteit coach/trainer Landstede en kinderpsycholoog)

Opvang en wonen:

Mobile Movement / Project Lockblock (door studenten Artez) pop-up huis in woonwijken en jongerenhotel (m.m.v. jongerenadvocaat en vastgoedeigenaar).

Regelgeving/overheid:

Postadres en versnelde balie (m.m.v. overheid en gemeenten)

Deze ideeën zijn vrijwel direct uitvoerbaar of in ieder geval in gang te zetten. Elk succes begint namelijk met het zetten van een eerste stap.